پارسا- زهرا طباخی؛ فعال رسانه ای استارت آپ ها را فرصتی می داند که چرخه تولید قدرت وثروت را در دست دارند و معتقد است اکنون قدرت ثروت افزایی در حوزه فناوری اطلاعات ۳ برابر حوزه نفت و گاز و انرژی است و طبیعتا حاکمیت هایی که برای برنامه ریزی؛ مدیریت و کنترل این حوزه آمادگی خوبی داشته باشند و بدنه فناور خود را برای قدرت افزایی در این حوزه هدایت کنند موفق خواهند بود.

توان ثروت افزایی استارت آپ های آی تی ۳ برابر حوزه نفت و گازوانرژی

در سایه نبود نظارت دولتی

ورود بی ضابطه سرمایه گذاران خارجی؛ استارت آپ ها هوشیار باشند

زهرا حاجیان- به تازگی برنامه ای با موضوع چالش های پیش روی استارت آپ ها در مجله تلویزیونی ۱۸۰ درجه و با حضور فعالان این عرصه و کارشناسان؛ روی آنتن شبکه افق رفت که ضمن بیان دیدگاه های موافق ومخالف در حوزه فعالیت های استارت آپی؛ چالش های پیش روی این گونه کسب و کارها را مورد بحث وبررسی قرار داد. محوریت این میزگرد؛ عمدتا حول این مباحث بود که آیا استارت آپ ها یک تهدید امنیتی هستند و باید نگاه محتاطانه ای به آن ها داشت؟ آیا ورود سرمایه گذاران خارجی وفعالیت آن ها در قالب سرمایه گذاری جسورانه پاریسک پذیر (VentureCapital) برای حمایت از استارت آپ ها برای امنیت کشور یک تهدید به شمار می رود ؟ توجه به این مقوله برعهده چه نهادی است؟ آیا کارآفرینان و فعالان استارت آپی باید به این موضوع توجه داشته باشند یا دولت ونهاد های امنیتی ؟ آیا تشدید نگاه امنیتی به استارت آپ ها در کشور باعث به خطر افتادن حیات آن ها خواهد شد؟ این ها بخشی از مباحثی بود که در این میزگرد با حضور اکبر هاشمی سردبیر هفته نامه شنبه ؛ غلامی دانشجوی دکترای کارآفرینی فناوری؛ سید میثم سید صالحی مدیرعامل شرکت فن آوا، سید مهدی کرباسی کارگردان مستند شب نامه ؛ زهرا طباخی فعال رسانه ای و رضوان الفت نسب مورد بحث وبررسی قرار گرفت.

■ استارت آپ ها فرصتی اجتناب ناپذیر

در ابتدای این میزگرد، کارشناسان ابتدا با ارائه تعریفی از استارت آپ؛ به بیان نظرات وتعاریف خود در این زمینه پرداختند. سید مهدی کرباسی ؛ کارگردان مستند شب نامه نیز استارت آپ ها را فرصت ونگاه جدیدی می داند برای حل مسائلی که مردم در زندگی روزمره با آن مواجه اند. بخش دوم این گفت وگو که با حضور رضوان الفت نسب دبیر انجمن صنفی کسب و کارهای اینترنتی و سید میثم سید صالحی کارشناس فناوری اطلاعات ومدیرعامل یک شرکت ارائه خدمات اینترنتی برگزار شد ضمن بررسی مشکلات پیش روی استارت آپ ها؛ دیدگاه های مخالف وموافق در این حوزه را نیز مطرح کرد. در این بخش سیدمرتضی فاطمی، مجری وسردبیر مجله تلویزیونی ۱۸۰ درجه، از سید میثم سید صالحی دلایل مخالفت وی را با این حوزه کسب و کاری جویا شد. صالحی در پاسخ گفت: مشکلی که در بحث استارت آپ ها با آن مواجه ایم این است که همزمان با ورود استارت آپ ها به کشور نتوانستیم این موضوع را به موقع سامان دهی کنیم و فعالیت آن ها را براساس نیازمندی ها و اقتضائات کشورمان رقم بزنیم. در حالی که شرایط کشور ما هوشیاری بیشتری را می طلبد.

■ برنامه آمریکا برای ایجاد تغییر در کشورهای در حال توسعه بااهرم کارآفرینان

وی در پاسخ به این سوال که چه ارتباطی بین استارت آپ ها و تهدید ها وجود دارد ، می گوید : در سند راهبردی امنیت ملی آمریکا برای ایجاد تغییر در کشورهای در حال توسعه موضوع توجه به زنان وجوانان مدنظر قرار گرفته بود اما از سال ۲۰۱۶ مفهوم کارآفرینان نیز به عنوان پلن B براندازی در این سند گنجانده شده و به عنوان یک راهبرد برای ایجاد تغییر در کشورهای در حال توسعه مطرح شده است. حرف ما این است که کسی که می خواهد کسب و کار جدیدی راه بیندازد نباید صرفا چشم بسته وبدون توجه به این که چه اتفاقی در کشور در حال رخ دادن است برود بچسبد به هر کسی که حاضر است به او مقداری پول بدهد تا این کسب و کار را راه اندازی کند. البته در این موارد انتقاد به سمت کارآفرین نیست . بلکه آن چه از کارآفرین انتظار می رود این است که دقت بیشتری داشته باشد. کارآفرین نمی تواند نسبت به ماهیت سرمایه گذار واین که سرمایه ای که در اختیارش قرار داده می شود بی تفاوت باشد. هم اکنون کسانی که دست مجموعه های استارت آپی را می گیرند اهداف شان مطابق با مصالح کلی کشور نیست.

■ بروز تهدیدهای امنیتی در حوزه کسب و کار ها ناشی از خلأ قانونی است

وی با بیان این که ضعف قانون و خلأهای قانونی در حوزه فعالیت های استارت آپی زمینه ساز بروز تهدیدهای امنیتی است می افزاید: استارت آپ تا زمانی که در گاراژ خانه باشد کسی با آن مشکلی ندارد اما مخالفت دقیقا از زمانی شروع می شود که قرار است دست این استارت آپ ها گرفته شود ودر صحنه اجتماعی با رانت ها و فرصت های دولتی شروع به فعالیت کند در این مرحله ما حتما نیاز به رگولیشن داریم تا بر این حوزه نظارت داشته باشد.

■ دولت باید روی فعالیت شتابدهنده ها وVC ها نظارت کند

وی معتقد است : راهکاری که به نظر می رسد این است که حاکمیت باید روی این موضوعات که چه کسانی و با چه اهدافی دست استارت آپ ها را می گیرند یعنی روی فعالیت شتابدهنده ها وVC ها متمرکز شود و بر آن ها نظارت کند و اگر هم کسی دلسوزانه خبری و اطلاعی به آن ها می دهد به جای این که با او برخورد کنند وبگویند دچار توهم شده و حرف او سندیت ندارد موضوع را با حساسیت بیشتر دنبال کنند و بالاخره مستنداتی وجود دارد که قابل بررسی است. رضوان الفت نسب دارای تحصیلات مدیریت کسب و کار و دبیر انجمن صنفی کسب و کارهای اینترنتی، پاسخ خود را این گونه بیان کرد: این که عده ای به سندی اشاره می کنند که آمریکا به واسطه آن قصد دارد برنامه هایی را برای اجرا در ایران وایجاد تغییر دنبال کند و عده ای هم در داخل با چاپ یک سری مقالات و گزارش ها و ساخت مستندی با عنوان شب نامه ، یک موضوع امنیتی را به حیطه فعالیت کسب و کارها بکشانند و دایم هم از کلمه نفوذ استفاده کنند؛ آن هم در شرایطی که عده ای جوان به دنبال ایجاد کسب و کاری هستند و در کشور اشتغال ایجاد کرده اند؛ اقدام درستی نیست. هر چند معتقدم فیلم شب نامه به طور هوشمندانه ساخته شده است، اما حواشی که بعد از آن برای کسب و کار های استارت آپی ایجاد شد و امنیتی کردن این فضای کسب و کاری ؛ بسیار آسیب رسان بود. الفت نسب با انتقاد از برخی سیاست گذاری های موجود در کشور در خصوص فعالیت استارت آپ هامی گوید : گوگل پلی در کشور ما فعالیت می کند بدون این که فیلتر باشد و هزاران بازی و برنامه بدون مجوز را عرضه می کند بدون آن که مالیاتی بدهد اما یک اپ استور ایرانی برای فعالیت در کشور در کنار پرداخت حق بیمه و مالیات باید ۱۰ نوع مجوز فعالیت هم بگیرد. بحث ما این است که شما (منتقدان)تیغ را اشتباه گرفته اید و متاسفانه برخی با عینک سیاسی در فضای استارت آپی هم همان حرف های سیاسی را تکرار می کنند و در این بین فقط کسب و کار ضربه می خورد و بس و علت هم این است که قانون درستی نداریم. وی تصریح می کند: از ۱۴ سال پیش که قانون تجارت الکترونیک در مجلس ششم به تصویب رسیده است، ساعت به ساعت شاهد تغییر در این فناوری بوده ایم اما قانون کجاست ؟ از طرف دیگر این که می گویند کارآفرین باید حواسش به مسائل امنیتی و... جمع باشد. ما باید حواسمان را دقیقا به چه چیزی جمع کنیم؟ آیا تا به حال یک پیوست امنیتی و فرهنگی به ما کارآفرینان داده شده است که بدانیم چه مواردی تهدید است و حواس ما به چه مواردی باید باشد ؟ وی تصریح می کند: به علاوه وزارتخانه ای داریم به نام وزارت اقتصاد که شرکت خارجی یا سرمایه گذار از آن جا مجوز گرفته و آمده به من مراجعه کرده است تا روی ایده من سرمایه گذاری کند. سوال این است که طی این سال ها کدام سرمایه گذار داخلی و بانک برای حمایت از ما قدم برداشته است ؟ کدام رسانه از ما حمایت کرده ؟ اما در مقابل برخی آمده اند و کارآفرین را نشانه گرفته اند که چرا به فلان همایش خارجی رفته ای ؟ دلیل اش مشخص است من علاقه دارم استارت آپم را معرفی کنم، سرمایه گذار برایش پیدا کنم. در حالی که در داخل کشور وقتی می خواهند یک وام صد میلیون تومانی بدهند چهار ضامن کارمند و وثیقه و... طلب می کنند.

■ منتقدان استارت آپ ها را عامل نفوذی ندانند

وی ادامه می دهد : بارها اعلام کرده ایم باید قوانین این حوزه بازنگری شود و در مواردی هم که نیاز به قانون داریم قانون گذاری شود و منتقدان هم استارت آپ ها را عامل نفوذی یا عامل تغییر ندانند بلکه اگر تهدیدی هم وجود دارد وزارت اطلاعات و وزارت خارجه باید پیگیری کنند وپاسخ گو باشند. زهرا طباخی نیز در بیان دیدگاه خود در خصوص امنیت و امنیتی شدن مبحث کار آفرینی می افزاید: یک موضوع زمانی امنیتی می شود که حاکمیت در حوزه ای اعم از سیاست گذاری، برنامه ریزی؛ رگولاتوری و در حوزه نظارت جابماند. چه زمانی جا می ماند ؟ وقتی که برای استقبال از حوزه جدیدی که مربوط به قدرت افزایی وثروت افزایی است آماده نباشد. این فعال رسانه ای تصریح می کند: بحث اصلی ما آمادگی نداشتن حاکمیت برای استقبال از این مسئله بوده که به واسطه همین آمادگی نداشتن؛ بستری آلوده به نفوذ شده است بستری که نخبگان، فناوران و دیگران در آن فعالیت می کنند و مهم ترین اشکالی هم که به این سیستم وارد است این است که برنامه ریزی ، رگولاتوری و قانون گذاری وسیاست گذاری در دست عده ای از دلالان چند تابعیتی است که گلوگاه های قدرت را در بخش های مختلف حاکمیتی اشغال کرده اند. آن هایی که عکس شان در کانال شب نامه منتشر شد؛ کارآفرین وسرمایه گذار نبودند. وی تصریح می کند: سه شتابدهنده در کشور داریم که از ابتدا روی آن ها در حوزه نفوذ موضع داشتیم واساسا مقالات کیهان نیز از همین جا شروع شد و ماجرا این بود که این سه دلال در کشور ما توسط سه نفر اداره می شدند. دو آقازاده و یک دلال چند تابعیتی که در یک شرکت چندملیتی در آفریقای جنوبی دلالی می کند و اتفاقا دستور العمل هایی هم که اکنون برای کسب و کار ها گرفتاری ایجاد کرده؛ حاصل مشاوره های همین افراد وابسته است. نمی گوییم کارآفرین مسئول شبکه تغییر است بلکه اعتقاد داریم کارآفرین عاملی است که در این شبکه از سوی دیگران مورد سوء استفاده قرار گرفته؛ بدون آن که خودش متوجه باشد. این فعال رسانه ای خاطر نشان می کند : ما این نفوذی ها و شتابدهنده ها را خیلی واضح معرفی کردیم وحتی از ارتباط آن ها با یکی از معاونان وزیران و مجموعه های خارجی که دلال محور هستند و در حوزه سیاست خارجی نقش دلال را بازی می کنند صحبت واعلام کردیم این ها باید از اکوسیستم جدا شوند. نتیجه چه شد ؟ بچه های مارفتند با همان دلالان زدوبند کردند ؛ روزنامه زدند؛ انجمنی را به نفع آن ها تشکیل دادند و صدای این نفوذی ها شدند در حالی که نباید این گونه باشد. وی تصریح می کند: در کشوری مانند آمریکا سخت گیرانه ترین قوانین جذب سرمایه گذار خارجی را سیلیکون ولی دارد. به طوری که هر سرمایه گذار خارجی به این اکوسیستم بزرگ ووسیع می آید هر روز از سوی حاکمیت ثبت می شود و یک نظارت دقیق وبدون حاکمیت جدی روی فعالیت آن اعمال می شود پس دقیقا می دانند مالک فلان استارت آپ کیست و سهامدارش چه کسی است و به موقع با قوانینی که وضع کرده اند جلوی مواردی از این قبیل را که شرکتی بیاید و چند استارت آپ را بخرد و زنجیره ای تشکیل بدهد و دامپینگ کند و قیمت را بشکند، سود بازار را جمع و از کشور خارج کند، می گیرند و این نظارت همیشگی است. او می گوید : هم اکنون ۱۴ درصد از کل سرمایه ای که رژیم صهیونیستی از منطقه جذب می کند از حوزه استارت آپ هایی است که در حوزه داده پردازی مشغول هستند و در زمان انتخابات که همه گروه های سیاسی مان به داده پردازی داده هایی که از شبکه های اجتماعی می گیرند نیاز دارند ؛ همه احزاب پول هنگفتی از کشور خارج و از داده های شرکت های داده پردازی منطقه و حتی شرکت های کشور های متخاصم استفاده می کنند. چون ما چنین چیزی نداریم و در این حوزه رشد نکرده ایم. اکبر هاشمی سردبیر هفته نامه شنبه نیز در این خصوص به اظهار نظر می پردازد و می گوید: برخی معتقدند باید کمیته هایی شکل بگیرد که این فضا سامان دهی و کنترل شود . در حالی که وقتی صحبت از سامان دهی به میان می آید تن ما کار آفرینان می لرزد چرا که در نهایت کار به فیلترینگ استارت آپ ها می انجامد. نگاه کنید همین سایت های خارجی فیلتر شده در کشور ما از طریق فیلتر شکن قابل دسترسی است چون دیتای آن ها در خارج از ایران است اما وقتی یک استارت آپ ایرانی فیلتر می شود کلا از بین می رود. هم اکنون اعلام کرده اند هر استارت آپی برای فعالیت باید E نماد بگیرد و استارت آپ ها هم این کار را انجام دادند بعد اعلام کردند استارت آپ ها باید برخط بگیرند که ما هم گرفتیم حالا می گویند باید T نماد هم داشته باشید. ما واقعا مانده ایم در این فضا چه باید کرد؟ هم اکنون صندوق های VC که از کسب و کارها حمایت می کنند از جمهوری اسلامی ایران مجوز گرفته اند و می توانند به ما پول بدهند حالا این که این کارآفرین با سرویس جاسوسی جای دیگری رابطه دارد این وظیفه من نیست که او را شناسایی کنم، وقتی وزارت اطلاعات جلوی یک مجموعه را نمی گیرد پس از نظر من کار او قانونی است.

■ ورود سرمایه گذاران خارجی برای حمایت از استارت آپ ها قاعده مند شود

کرباسی کارگردان مستند شب نامه نیز با بیان این که ورود سرمایه گذاران خارجی تحت عنوان حمایت از استارت آپ ها نباید رها باشد می افزاید: هم اکنون یک سرمایه گذار خارجی بدون هیچ قاعده و فیلتری وارد کشور می شود و متاسفانه حاکمیت هم هیچ نظارتی ندارد که این سرمایه گذار کیست و چه می کند و با چه هدفی وارد کشور شده در حالی که متاسفانه مدیریت ما بر این فضا بسیار ضعیف است و باید سیاست گذاری درستی در این حوزه وجود داشته باشد به گونه ای که حاکمیت باید برای سرمایه گذار خارجی تعیین کند که در چه حوزه ای سرمایه گذاری کند ولی اغلب این اتفاق نمی افتد و آن ها خودشان می آیند و در هر حوزه ای هم که دوست دارند سرمایه گذاری می کنند. غلامی دانشجوی دکترای کارآفرینی فناوری نیز بر لزوم ایجاد ادبیات مشترک در این حوزه تاکید می کند و می گوید: چند اصل اساسی در این حوزه وجود دارد که همه باید به آن اعتقاد داشته باشیم. به طور طبیعی اگر بخواهیم مدل چمدانی ورود استارت آپ ها را تقلید کنیم و آن ها را کورکورانه بپذیریم شاید سبک زندگی ما نیز تغییر کند بنابراین تا این حد هم باید احساس تهدید کنیم . اما بحث اساسی این است که چگونه باید از این چالشی که به عنوان فرصت مطرح است استفاده کنیم؟

■ ورود سرمایه گذاران خارجی در سایه نبود VC های قوی در کشور

وی با بیان این که نبود VC های قوی در کشور یکی از چالش های جدی فضای کسب و کارهای نوپاست تصریح می کند : یکی از مواردی که امروز باعث شده است استارت آپ ها در کشور به سمت سرمایه گذار خارجی بروند و با چنین چالش های امنیتی هم مواجه شوند ؛ نبود VC های قوی در کشور است . ضمن آن که اگر می بینیم سرمایه گذار خارجی برای سرمایه گذاری در این حوزه وارد کشور می شود عمدتا به این دلیل است که ایران برای او جذابیت دارد و اگر این موضوع را بادقت بررسی کنیم می بینیم رویه کار به این صورت است که سرمایه گذار خارجی با سهم بیشتر و سرمایه کمتر در این حوزه ورود می کند در حالی که در آمریکا سرمایه گذاران برای حمایت از این حوزه موظف اند سهم کمتری بگیرند اما سرمایه گذاری بیشتری انجام دهند . بدیهی است فعالیت در این حوزه کسب و کاری در ایران برای آن ها جذابیت بیشتری خواهد داشت.